

Súčasný stav civilnej bezpečnosti Európy a Slovenska 2012 a jeho perspektívy

prof. Š. Luby, DrSc.¹

Štúdiá vypracovaná v rámci riešenia programu Centra excelentnosti SAV - CESTA

Abstrakt

Štúdiá sumarizuje súčasný stav vo výskume civilnej bezpečnosti v Európe a na Slovensku. Uvádza genézu zaradenia témy Bezpečnosť do 7. rámcového programu EÚ a jej predpokladaný vývoj v programe Horizon 2020. Zhodnocujú sa národné programy v bezpečnosti, pokiaľ existujú. V SR takýto program absentuje. Štatistické údaje o účasti SR v téme bezpečnosť 7. RP ukazujú, že aktivity sú v pomere ku kapacitám vyššie, ako v iných témach. Pozornosť sa venuje anamnéze a diagnóze terorizmu a samovražednému terorizmu ako osobitne nebezpečnému nástroja ohrozenia občanov a infraštruktúry. Popri atentátoch zakotvených vo fundamentalizme treba venovať pozornosť aj ľavicovému, najmä však pravicovému terorizmu. Sumarizujú sa pomaly sa množiace teroristické akty na Slovensku. Ohrozenia civilnej bezpečnosti súvisia dnes do veľkej miery aj s klimatickou zmenou, ktorá indukuje migračné toky a ohrozenia vyplývajúce z extrémov počasia. Pripravenosť na zvládanie krízových situácií si vyžaduje nové investície. V etape formovania nového vládneho programu po voľbách v marci 2012 bude na túto problematiku upozornená nová vláda SR.

¹ prof. Š. Luby, DrSc., Prognostický ústav SAV, Šancová 56, 811 05 Bratislava, článok bol vypracovaný v rámci riešenia programu Centra excelentnosti SAV – CESTA.

Kľúčové slová

Civilná bezpečnosť, výskum bezpečnosti, európsky program, národné programy, Horizon 2020, anamnéza a diagnóza terorizmu, fundamentalizmus, pravicový a ľavicový terorizmus, klimatické hrozby, krízové situácie, reakcie.

Ilustrácia k projektu Indect, Inteligentný informačný systém pozorovania, skúmania a detekcie z hľadiska bezpečnosti občanov v urbanizovanom prostredí, účasť Technická univerzita Košice

Kalamita vo Vysokých Tatrách, 2004

1. Úvod

Do programu Centra excelentnosti CESTA bola zaradená aj problematika civilnej bezpečnosti. Bola zaradená v súlade s ambíciami predvídať a strategicky ovplyvňovať vývoj na Slovensku, a to koherentne s ďalšími cieľmi Centra, medzi ktoré patrí rozhodovanie v podmienkach neistoty, teda aj v krízových situáciách.

Táto štúdia je prvým zhrnutím problematiky civilnej bezpečnosti na Slovensku v rámci CE Cesta a náčrtom postupu v našich podmienkach. Monitorovanie bezpečnosti bude počas obdobia, na ktoré bolo CE zriadené, permanentné. Počas tohto obdobia by sa téma mala dočkať lepšieho pochopenia zo strany politickej sféry tým skôr, že výhľady v oblasti bezpečnosti nie sú optimistické.

Pozn. V anglickom jazyku sa rozlišuje spoločenská bezpečnosť, security, ako politická kategória, ktorá pokrýva bezpečnosť proti kriminalite, potravinovú, zdravotnú a p. Treba ju rozlišovať od bezpečnosti typu safety, čo je bezpečnosť na pracovisku, protiúrazová a i. V slovenčine nemáme dva slovné ekvivalenty, v tejto štúdii sa zaoberáme bezpečnosťou typu security.

2. Historická reminiscencie

Dejiny sú od čias starého Ríma plné násilia a teroru. Bola nimi poznačená Francúzska revolúcia, keď v rokoch 1792 – 1794 mŕtve telá husto plávali dole Seinou, aby to v 20 st. vyústilo do mnohorakého štátneho teroru, o ktorom s pasiou píše Paul Johnson [1]. Môže si to dovoliť, lebo USA majú smutnú kapitolu svojej občianskej vojny plnej násilia voči civilom za sebou.

Tak sa v [1] dočítame o násilných režimoch Lenina a Trockého, Stalina, Franca, Mussoliniho, Hitlera, Mao Ce Tunga a jeho Červených gárd, o činoch Organizácie tajnej armády pri osamostatňovaní Alžíru, Pol Pota, a osobitne o situácii medzi Izraelom a arabským svetom; jej korene môžeme hľadať v tom, že USA už r. 1944 smerovali k vyčerpaniu domácich zásob ropy. Treba sem samozrejme zaradiť násilie v Afganistane, Iraku, Čečensku a i. Izraelsko-palestínsky konflikt má pritom charakter permanentnej vojny. Týždenný monitoring The Meir

Amit Intelligence and Terrorism Info. Center v týždni 2. – 8. november 2011 uvádza 4 akcie rangu terorizmu, v tom tri raketové útoky.

Po II. sv. vojne prežívame dlhé obdobie bez celosvetového konfliktu, stabilizované politikou jadrového zastrašovanie. Lokálne konflikty pokračovali a tvrdí sa, že v tomto období bol na svete úplný mier iba jeden mesiac.

Vznikli však nové typy hrozieb nevojenského charakteru, asymetrické hrozby, provokované náboženským fundamentalizmom, programom Al Kaidy, ľavicovým terorizmom Červených brigád operujúcich najmä v 70. rokoch v západnej Európe, pravicovým extrémizmom solitérneho atentátnika Breivika v Nórsku a inými ideologickými výhonkami týchto základných dejových línií. Častými terčmi teroru boli civilné lietadlá. V rokoch 1984 – 1997 zničili explózie 8 veľkých lietadiel, z toho však v 90 – tých rokoch už len dve, čo svedčí o tom, že prijaté opatrenia naberajú na účinnosti [1a]. Ako osobitne spektakulárny príklad dlho slúžil v decembri 1988 teroristickou bombou nad škótskym mestom Lockerbie zničený Boeing 747 letu Pan Am 103. Zahynulo 259 ľudí, medzi nimi mnoho študentov Univerzity Syrakúzy, štát N. Y. Atentát inscenovali dôstojníci tajnej služby Líbye. R. 1999 ich vydali aby mohli byť súdení podľa škótskych zákonov. Nástup samovražedného terorizmu problém vydávania aktérov „vyriešil“ a terčom odvety sa stali organizácie, ktoré teroristov najímajú a cvičia. Mohutnú odvetu vyvolalo zničenie „dvojičiek“ 11. 9. 2011 v New Yorku. Európa sa v marci 2004 dožila atentátu na madridské vlaky a náš kontinent i svet mnohých podobných aktov, terčom ktorých bolo metrá, ambasády, letiská a i. Terorizmus však ohrozuje aj nepriamo a sprostredkovane. Klasickým prípadom je zrážka dvoch lietadiel Boeing 747 dňa 27. 3. 1977 na letisku Los Rodeos, pri ktorej prišlo o život 583 ľudí. Letisko pôvodného určenia na Kanárskych ostrovoch bolo vyradené teroristickým útokom a lietadlá pristávali a štartovali z malého náhradného letiska s jedinou dráhou, kde v chaose, nervozite a hmle došlo k zrážke lietadiel PANAM a KLM.

Aj keď z času načas vystúpi niekto s altruistickou ideou odstrániť napätie vo svete odstránením jeho príčin – nerovnomerného rozdelenia a exploatacie bohatstva, toto riešenie ostáva v polohe utópie. Praktické riešenia spočívajú v garantovaní bezpečnosti obyvateľstvu, čo je základná úloha každej krajiny. Do hry vstupujú aj nové akcelerátory

- globalizácia, ktorá likviduje hranice,

• klimatická zmena, ktorá svojimi katastrofickými následkami vývoj umocňuje, vyvoláva pohyby klimatických utečencov, škody na majetku, životoch, nedostatok potravy a p. Očakáva sa, že počet utečencov, resp. imigrantov sa môže saturovať na úrovni 250 mil. ľudí. Uvedená situácia zvyšuje kriminalitu, ktorá rastie aj u nás, ale ešte nie na tú úroveň, ako v „najvyspelejšom“ svete. Predpokladá sa, že môže dosiahnuť 10 000 trestných činov na 100 000 obyvateľov za rok. Súčasnú hodnotu v Rakúsku, ČR a na Slovensku sú 6100, 4100 a 1800.

Prvá dekáda 21. st. sa stala v tejto oblasti bodom zvratu v USA, v Európe, i inde vo svete, keď boj s týmito fenoménmi začal byť cieľavedomejší aj vďaka špecializovanému výskumu a prevencii voči terorizmu a kriminalite resp. katastrofám a pohromám všeobecne.

3. Výskumné rámce pre bezpečnú Európu

Keďže centrum CESTA je projektom výskumnej inštitúcie, predmetom nášho záujmu bude výskum v danej oblasti.

3.1 Iniciatíva osobností

Na vývoj ohrozenia civilnej bezpečnosti, ktorý sa tak dramaticky prejavil útokom na Svetovú obchodnú centrálu v New Yorku, zareagovala vo sfére vedy a techniky skupina 27 európskych osobností, ktorej členmi boli aj Javier Solana a vtedajší komisári EÚ pre výskum Philippe Busquin a pre podnikanie a informačnú spoločnosť Erkki Liikanen. V priebehu roka 2004 skupina vypracovala správu [2], ktorá vytýčila obrysy tejto problematiky na Európskom kontinente. Vychádzali aj z prieskumu verejnej mienky, z čoho má obyvateľstvo obavy. Výsledok je v nasledujúcej tabuľke:

Tab. 1

• Medzinárodný terorizmus	80 %
• Organizovaný zločin	75 %
• Šírenie zbraní hromadného ničenia	70 %
• Jadrový konflikt	70 %
• Etnické konflikty	60 %

- Náhodná iniciácia jadrovej zbrane 58 %
- Svetová vojna 58 %
- Choroby, epidémie 55 %
- Jadrový konflikt v Európe 46 %
- Konvenčná vojna v Európe 45 %.

(Pozn.: vidieť, že obyvateľstvo pomerne dobre toleruje nebezpečia plynúce z priemyselných, jadrových či dopravných havárií, hoci tu vznikajú väčšie škody na životoch, zdraví a majetku.)

Skupina sformulovala tieto princípy:

- Bezpečnostné prostredie je diverzifikované, fluidné, ohrozenia nerešpektujú štátne hranice.
- Globalizácia je zdrojom nových ohrození.
- Situácia je menej predpovedateľná ako v čase studenej vojny.
- Európa musí mobilizovať svoj technologický potenciál a aj keď tento nebude garanciou bezpečnosti, zníži mieru rizík. Tento potenciál je špičkový najmä v telekomunikáciách, farmácii a biotechnológiách.
- Vyžaduje sa synergia jednotlivých oblastí VaV.
- Treba koordinované akcie členských krajín a spoluprácu, ktorá doteraz neexistuje.
- Treba pritom chrániť liberálnu a otvorenú spoločnosť.

Odporúčalo sa vytvoriť koherentný európsky program ako súčasť 7. RP a financovať ho na úrovni 1,8 mld. € ročne.

Pozn. Výpočet vyplynul z toho, že USA po 11. 9. 2001 vytvorili Ministerstvo domácej bezpečnosti, Department of Homeland Security, ktoré priamo na výskum disponovalo financiami 1,2 mld. U\$ na rok, čo zodpovedá 4 U\$ na obyvateľa. Už o dva roky bolo v rozpočte Bushovej administratívy na antiteroristický VaV 1,5 mld. U\$ (pritom celkové výdavky USA na VaV presiahli úhrnnú čiastku vynakladanú vo všetkých ostatných krajinách G 7 spolu [3].) Pri vtedajšom počte obyvateľov EÚ 450 mil. a nákladoch 4 € na obyvateľa dostaneme uvedenú sumu 1,8 mld. €. USA pritom vkladajú do bezpečnosti množstvo iných

prostriedkov, využívajú duálny charakter vojenských technológií, takže uvedená požiadavka pre EÚ bola minimálna.

Skupina zdôraznila, že bezpečnosť obyvateľov je v prvom rade zodpovednosťou národných vlád. Následne Európska rada prijala Európsku protiteroristickú stratégiu [4] a zriadila ESRAB.

3.2. European Security Research and Advisory Board, ESRAB

Rada ESRAB zasadala 2005 – 2006. Za SR bol členom Š. Luby. Predsedal bývalý minister rakúskej vlády Helmut Krünes. ESRAB vytvorila definíciu bezpečnostného výskumu:

Výskum zameraný na identifikáciu, prevenciu, odstrašovanie, prípravu a ochranu pred nezákonnými, zámernými zlomyselnými aktmi, ktoré poškodzujú európsku spoločnosť, ľudí, organizácie a štruktúry, hmotné a nehmotné statky a infraštruktúru, zahrnujúc zmiernenie a operačnú kontinuitu po útoku s možnosťou aplikácie aj pri prírodných a priemyselných katastrofách.

Odporúčania ESRAB boli [5]:

- vytvoriť európsky program,
- cielený výskum bude viazaný na koncových používateľov, inovácie,
- treba rešpektovať súkromie a občianske slobody,
- je potrebná integrácia matematiky, fyziky, chémie, biológie, techniky, ale aj spoločenských vied a humanít.

Hlavné témy záujmu sú

- bezpečnosť hraníc,
- ochrana kritickej infraštruktúry,
- prevencia a čelenie terorizmu,
- živelné pohromy,

- manažment kríz,
- konsolidácia, odstraňovanie následkov.

Kritická infraštruktúra v EÚ zahrnuje tisíce objektov, ako

- stanice vlakov, metra,
- letiská, prístavy,
- administratívne budovy, nemocnice,
- výroba a distribúcia energií, plynovody,
- komunikácie, TV, rozhlas a i.

(V SR infraštruktúru definuje Uznesenie vlády SR z 2007 o kritickej infraštruktúre, MV SR).

Nástroje výskumu budú najmä IKT, simulácie, navigácia, spracovanie signálov, kozmické systémy, senzory, ľahké a pevné materiály, chemické, biologické a zdravotnícke materiály, biometria, biotechnológie a p. Skúmať sa musí aj chovanie obetí, chovanie teroristov, ich nábor, bezpečnosť ekonomiky, občianske práva a slobody.

3.3 Prípravná akcia bezpečnostného výskumu, PASR [6]

PASR, Preparatory action on Security Research, umožnila v rokoch 2004 – 2006 mapovať kapacity, záujem a pripravenosť Európy angažovať sa vo výskume civilnej bezpečnosti. O výzvy bol veľký záujem, počet projektov 11-násobne prekročil možnosti programu. Podporených bolo 39 projektov. Alokovalo sa 45 mil. €.

Výstupy predstavujú nové poznatky, informačné nástroje, nové technológie, služby a produkty. Z riešených projektov vyberáme

ISCAPS, Integrovaný dozor zaplnených lokalít,

PATIN, Ochrana vzdušnej dopravy,

PRICE, Zvyšovanie miery súkromia,

PROBANT, Pozorovanie ľudí v budovách v reálnom čase.

PASR zohrala ústrednú rolu vo vytvorení bázy na zaradenie problematiky civilnej bezpečnosti do 7. RP a sformovala prvé konzorciá. Slovenský VaV sa do tohto programu napriek značnej propagande nezapojili.

3.4. 7. rámcový program Európskej únie

Na základe predošlých analýz bola do 7. RP v bloku Kooperácia zaradená téma 10, Bezpečnosť. Členom programového výboru, PC, sa stal Š. Luby. 7. RP zamerlal aktivitu na 4 okruhy bezpečnosti

- bezpečnosť občanov,
- bezpečnosť infraštruktúry,
- inteligentná kontrola a bezpečnosť hraníc,
- obnovenie bezpečnosti v čase krízy,

a 3 prierezové oblasti

- integrácia bezpečnostných systémov, interkonektivita a interoperabilita,
- bezpečnosť a spoločnosť,
- koordinácia a štrukturovanie bezpečnostného výskumu.

Program financuje projekty na troch úrovniach:

- najnižšiu úroveň predstavujú *capability* projekty, analyzujú možnosti nových riešení, adaptovania technológií, a p. Nástrojom financovania je kolaboratívny projekt,
- strednú úroveň predstavujú *integrované* projekty, ktoré budujú bezpečnostné systémy.

Nástrojom financovania je kolaboratívny projekt,

- najvyššiu úroveň majú *demonštračné* projekty, ktoré predstavujú veľkú integráciu, zhodnotenie a demonštráciu nových systémov s vysokou mierou inovácie a aplikácie.

Demonštračné projekty sa riešia v dvoch fázach. Prvá fáza trvá rok a jej nástrojom je CSA, koordináčna a podporná akcia, druhá fáza trvá 3 – 4 roky a jej nástrojom financovania je kolaboratívny projekt.

ESRAB identifikoval 5 demonštračných projektov

- pokrízový manažment,

- kontrola hraníc,
- logistika a bezpečnosť zásobovacích reťazcov,
- bezpečnosť hromadnej dopravy,
- CBRNE.

3.5. Úloha JRC

Spoločné výskumné centrum EÚ, Joint Research Center, má 7 ústavov. Jeden z nich, Institute for the Protection and Security of the Citizen so sídlom v Ispre v Taliansku, rieši široké portfólio tém, ako o tom svedčia správy [7, 8]:

- navigačný systém pre zrakovo postihnutých ľudí,
- potravinová bezpečnosť,
- softvér na odhaľovanie podvodných finančných operácií,
- zamedzenie obchodu s jadrovým materiálom,
- zamedzenie prania špinavých peňazí,
- zhodnocovanie dôsledkov záplav,
- terorizmus.

JRC dostalo mandát organizovať Európsku referenčnú sieť na ochranu kritickej infraštruktúry, ERN CIP. V tejto veci komunikuje s ministerstvami v ČR.

Slovensko slabo využíva možnosti angažovať sa v JRC.

3.6. ESRIF 2009 [9]

European Security Research&Innovation Forum

Spolu s otvorením 7. RP bolo zriadené fórum ESRIF, ktoré r. 2009 odovzdalo svoju správu. Pracovali v ňom predstavitelia krajín EÚ, popri reprezentantoch dnešnej EÚ 27 ešte Švajčiarska, Islandu, Turecka, Chorvátska, Srbska, Izraelu, spolu s reprezentantmi EK 64 členov. ESRIF bol nástupcom ESRAB s cieľom posunúť víziu európskej bezpečnosti k

horizontu 2030. Slovensko reprezentoval Juraj Wagner, vtedy rektor TU A. Dubčeka v Trenčíne. Fóru predsedali Gijs de Vries z Holandska a Dragutin Mate zo Slovinska.

ESRIF posunul agendu civilnej bezpečnosti od dovtedy kľúčového terorizmu k trom vzájomne vyváženým témam

- organizovaný zločin,
- človekom inscenované incidenty,
- prírodné katastrofy.

Hlavné poznatky správy ESRIF sú zhrnuté do 9 posolstiev:

- **Bezpečnosť.** Jadrom bezpečnostných procesov je občan.
- **Nezdoľnosť.** Riziká sa nedajú úplne eliminovať. Spoločnosť musí byť pripravená čeliť im a zotaviť sa.
- **Dôvera.** Primárna je dôvera medzi ľuďmi, inštitúciami a technológiou.
- **Pochopenie.** Bezpečnosť je spoločnou spoločenskou zodpovednosťou.
- **Inovácie.** Európa sa musí spoliehať na vlastné vedecké, technické a priemyselné kompetencie.
- **Priemysel.** Kompetitívny európsky bezpečnostný priemysel a nefragmenovaný trh je východiskom bezpečnosti.
- **Interoperabilita.** Bezpečnostné sily musia spolupracovať.
- **Komplexnosť.** Neustále rastie kvalita odpovedí na bezpečnostné výzvy.
- **Projektovanie.** Bezpečnostné zásady musia byť integrálnou časťou každého systému.

ESRIF definoval agenda, ktorá zahŕňa

- centrá prevencie, ochrany, odpovede a zotavenia,
- spôsoby ako čeliť útokom rozličných typov,
- kritické aspekty bezpečnosti, ako energia, doprava a iné infraštruktúry,
- zabezpečenie identity ľudí a tovarov v pohybe,
- transeurópsku sieť bezpečnosti,
- investície privátneho sektora.

Bázou sú informačné a komunikačné technológie pri akcentovaní interdisciplinarity programu. ESRIF poukázal na prekryv využitia a zneužitia nových technológií. Veľké a potenciálne zneužiteľné technológie sú

- nanotechnológie,
- umelá inteligencia,
- DNA technológie – syntetická biológia.

Zdôraznilo sa využitie kozmu, ktorý na jednej strane ostane pre terorizmus a organizovaný zločin nedostupný, ale pre boj s nimi sú kozmické technológie dôležité. Veľký význam má systém navigačných satelitov Galileo.

V dôsledku rastu kyberkriminality treba posilniť evidenciu a forenzné aplikácie s cieľom potlačiť

- pranie peňazí,
- rozvrat finančných systémov.

EÚ musí zabezpečiť rast výskumu v tejto oblasti na finančný objem 1 mld. eur ročne. V tom sa ESRIF hlási k predošlým dokumentom, lebo na celý 7. RP, teda na sedem rokov, bolo vyčlenených iba 1,4 mld. €.

Komisia na správu zareagovala stanoviskom [10]. Poukazuje na to, že trh v tejto oblasti reprezentuje 30 mld. € (2008), ale trhy sú fragmentované a národné legislatívy divergujú. Treba tiež zvýšiť dôraz na etické aspekty a ohrozenia z projektov, certifikáciu, štandardizáciu, zlepšiť väzby medzi EK a ČK.

Aktuálnosť programu bezpečnosti teda ďalej narastá a ohrozenia sa podľa predpokladov synergicky zvyšujú aj vo väzbe na klimatické zmeny. Viacej sa preto akcentuje bezpečnosť pred prírodnými katastrofami. **V tejto súvislosti vzniká námet venovať pozornosť bezpečnosti infraštruktúry, budov a prístrojov, v programoch ŠF.**

Vzhľadom na problematiku CE Cesta treba zdôrazniť, čo správa odporúča v oblasti **informovaného rozhodovania**. Dôraz kladie na

interakciu človek – systém s vizualizačnými technikami, ešte viacej *user friendly* interakcie, fúziu dát – triedenie, filtrovanie, kombinovanie.

Vidieť, že ťažisko je na IKT, **psychologické aspekty** nie sú pokryté a tu sa otvára priestor pre partnerov v CE Cesta.

3.7. Horizon 2020

Program EÚ na roky 2014 – 2020 má modifikovať a obohatiť riešenie tém 7. RP. Posilní sa úloha priemyslu. Na druhej strane Horizon 2020 sa opiera o tie isté priority, ktoré boli zaradené 7. RP v časti Kooperácia, teda skrátene zdravie, potraviny, IKT, nanotechnológie, energia, environment, doprava, spoločenské vedy a humanity, **bezpečnosť**.

Horizon 2020 má disponovať 80 mld. €. Hlavné orientácie sú

- excelentnosť vo vede,
- inovácie a
- riešenie problémov života spoločnosti, kam popri zdraví a i. patrí explicitne aj bezpečnosť.

Stanovisko European Defence Agency, Európskej obrannej agentúry, EDA [11] k novému spoločnému strategickému rámcu EÚ je rozšíriť bezpečnostný výskum na výskum dvojakého použitia so zahrnutím cieľov udržania mieru, prevencie konfliktov a i. Ide o snahu prepojiť civilný a vojenský výskum vzhľadom na to, že ČK Únie investujú do obrany málo. Tento námet sa zatiaľ stretol s rezervovanosťou (komisár A. Tajani). Klasické obranné úlohy sa zabezpečujú integráciou európskych krajín v NATO a nemá zmysel úlohy paralelizovať a rozdrobovať zdroje na civilnú bezpečnosť.

Na zlepšenie prenosu výsledkov v programe Horizon 2020 sa v 7. RP začalo experimentovať s **predkomerčným obstarávaním** alebo predkomerčným zhodnocovaním (Pre-Commercial Procurement, Pre-Commercial Validation, PCP, PCV). Jedným z miest, kde sa tento nástroj posudzoval, bol PC Bezpečnosť. Tento prístup je rozšírený v USA a rozvíja sa vo Fínsku.

V predkomerčnom obstaraní ide o to, aby sa pomohlo implementovať nové technológie na vyššej úrovni a rýchlejšie, ako to dokážu zločinecké organizácie. Nástroj má doplniť vo sfére aplikácií iné nástroje, ako granty, daňové úľavy a p. V rade projektu či siete by participoval

budúci užívateľ a uvažuje sa s možnosťou poskytnúť mu licenciu zdarma. Problematické je ako zachovať rovnosť šancí v etape budúcej komercializácie.

Írska delegácia v PC Bezpečnosť pripravila v tejto súvislosti na rokovanie kritickú analýzu účasti SME v téme 10 Bezpečnosť. (Presadzovanie SME označili za ekonomickú ortodoxiu komisára Verheugena.) SME majú 21 % finančnej účasti na projektoch témy Bezpečnosť, ale iba dve tretiny z nich sú autentické SME. Zvyšok sú neziskové organizácie, univerzitné alebo lobistické organizácie. EK plánovala v projektoch 15 % účasť SME, takže cieľ sa prekročil, ale na úkor korektnej súťaže.

4. Národné programy

Národné programy bezpečnosti v Bruseli dosiaľ predstavili SRN, Rumunsko, Fínsko a Nórsko. Sú to krajiny, ktorá sa nachádzajú na hraniciach EÚ alebo majú zlé skúsenosti z minulosti. Uvediem tu poznatky z nórskeho programu [12]:

Program sa riešil v rokoch 2006 – 2011 nákladom 45 mil. NK (asi 15 mil. €). Reaguje na ohrozenia vrátane terorizmu v synergii s globalizáciou a klimatickými zmenami. Zameriava sa na technické riešenia, ale aj štandardizáciu a prípravu ľudí. Analyzuje vzťah medzi zachovaním privátnosti a princípov liberálnej spoločnosti vs. mierou akceptovateľného rizika. Venuje sa analýzam dôsledkov extrémov počasia. Poukazuje na negatívnu stránku outsourcingu – byrokratizáciu a oslabenie kontaktov, čo bezpečnosť ohrozuje. Poukazuje na potrebu nových prístupov v boji proti terorizmu. (Prvých 5 rokov po 11. septembri 2001 vsadili USA na vojenské operácie, čo neprineslo očakávané úspechy.) Po r. 2006 sa začali uplatňovať „mäkšie“ prístupy. Patrí sem prevencia vrátane dočasného internovania, odvracanie útokov pomocou informačných systémov, vytvorenie normatívnych bariér. V Dánsku takto odvrátili 5 pripravovaných útokov.

Iróniou je, že program pri svojom zameraní na klasický medzinárodný terorizmus nedocenil nebezpečie domáceho terorizmu. Útok Andersa Breivika stál 77 životov a mohlo ich byť viac, keby nebol pekný deň a ministerstvá v strede Oslo by neboli vyľudnené. Zlyhalo tiesňové volanie, spojenie sa nadviazalo až po niekoľkých minútach a príchod polície na ostrov Uttoya trval skoro hodinu. Poučenie je nepodceniť **rastúce nebezpečie ultrapravicového terorizmu** podnecovaného globálnou krízou.

5. Situácia na Slovensku

Slovensko sa stalo v prvej dekáde 21. st. dejiskom troch väčších udalostí, ktoré svedčia o tom, že manažment bezpečnosti a krízových javov ju pre nás aktuálny.

Najväčšia prírodná kalamita bolo zničenie lesných porastov vo Vysokých Tatrách. 19. 11. 2004 zničila víchrica 3 mil. stromov. O život prišiel iba jeden človek, lebo Tatry už boli pre turizmus uzavreté.

Najväčšia priemyselná havária sa odohrala v delaboračnom sklade Vojenského opravárenského podniku MO SR. Výbuch ekvivalentný sile zemetrasenia s magnitúdom 2,1 zrovnal so zemou objekty, o život prišlo 14 ľudí. V sklade sa rozoberala stará sovietska raketa SS 23 a bolo tam 3000 delostreleckých granátov.

Najväčší atentát spáchal Ľubomír Harman, ktorý 30. 8. 2010 zastrelil v Devínskej Novej Vsi 6 osôb predtým, ako si údajne sám siahol na život.

V TA3 sa 21. 1. 2010 objavila správa *Prvý Slováč obvinený z terorizmu*. Muž chcel odpaľovať domácky vyrobené výbušniny v kostoloch, lebo náboženstvo je podľa neho brzdou pokroku.

Začiatkom roka 2012 sme sa stali svedkami ďalších dvoch incidentov – explózie bomby v Košiciach na ul. Protifašistických bojovníkov, čo však nemalo s bojom proti fašizmu nič spoločné, a doručenia obálky s bielym práškom do kancelárie primátora Banskej Bystrice.

Novela trestného zákona z r. 2009, ktorá vstúpila do platnosti 1. 1. 2010, kvalifikuje financovanie terorizmu ako trestný čin s možnosťou odsúdenia na doživotie. Trestný zákon sa tak zosúladiť s európskou legislatívou.

Informácie o výskume bezpečnosti, potrebe sformulovania národného programu, príležitostiach a p. dostali členovia vlády SR od autora tejto štúdie viackrát.

Minister vnútra SR R. Kaliňák bol v decembri 2008 informovaný o demonštračnom projekte 7. RP Integrovaný systém ochrany hraníc.

V januári 2009 prišla formálna odpoveď, že problematika patrí odboru hraničnej polície.

Minister dopravy SR L. Vážny bol v decembri 2008 informovaný o demonštračnom projekte 7. RP Bezpečnosť hromadnej dopravy. Tento list ostal bez odpovede.

Minister školstva SR J. Mikolaj dostal v januári 2010 (nadväzne na deklaráciu z Lundu z r. 2009, ktorá deklaruje bezpečnosť ako jednu z výskumných priorít EÚ) námet, aby sa cestou APVV sformuloval v SR národný výskum bezpečnosti. Sekcia vedy a techniky MŠ SR odpovedala, že sa s námetom bude zaoberať.

Nadväzne na teroristický útok v Devínskej Novej Vsi dostal v septembri 2010 minister vnútra SR D. Lipšic charakteristiku výskumu v bezpečnosti a možností jeho využitia pre SR. List ostal bez odozvy.

Uvedené postoje sú odrazom stavu, že Slovensko vníma zatiaľ iné typy ohrození, ako sú uvedené v Tab. 1. Podobná situácia je v iných malých krajinách, ktoré nerobia veľmocenskú politiku spojenú s politicky motivovanou odvetou, nástrojom ktorej je aj terorizmus.

Podľa podkladov Žilinskej univerzity [12a] v zornom poli nášho záujmu sú dnes

ohrozenia prírodného charakteru, ako

povodne,

požiare a lesné požiare,

snehové lavíny,

víchrice,

zosuvy pôdy,

príp. zemetrasenia a

ohrozenia antropického charakteru, ako

priemyselné havárie s únikom chemických a toxických látok a rádioaktivity,

technické havárie v energetike, vodnom a ropnom hospodárstve,

dopravné nehody a p.

Kvantifikáciu vnímania ohrození sme zatiaľ nezistili.

Spoločným menovateľom viacerých ohrození v Tab. 1 a tu uvedených je pokračujúca klimatická zmena, čo navodzuje možnosť zmeny situácie na Slovensku, s čím treba počítať a venovať tomu pozornosť.

6. Charakteristika a priebeh riešenia témy 10 bloku Kooperácia v 7. RP.

Východiskovým dokumentom tejto analýzy je správa EK [13] a podklady z internetu. Je tu zhrnutých do septembra 2011 financovaných 193 projektov, pričom ďalšie sú v štádiu negociácie. Projekty sú rozdelené podľa okruhov a oblastí v kap. 3.4. Počty projektov sú v **Tab. 2**.

Tab. 2 Počty projektov podľa okruhov zaradené v štyroch časových etapách

Fáza	Bezp. obč.	Bezp. infra.	Bezp. hraníc	Bezp. a kríza	Integrácia	Bezp. a spol.	Koord.
do 1.6.2009	6	8	5	8	3	9	6
1.6.09-1.11.10	6	6	6	9	1	2	3
1.11.10-1.5.11	9	10	4	11	2	8	2
1.5.11-31.12.11	21	16	4	7	5	8	8
Spolu	42	40	19	35	11	27	19
Granty mil. €	154	169	139	165	41	74	38

Zatiaľ je kontrahovaná suma 780 mil. €, čo je o niečo viac ako polovica z vyčlenenej 1,4 mld. €.

Najviac projektov je v okruhu bezpečnosť občanov a bezpečnosť infraštruktúry. V obnove bezpečnosti v čase krízy máme 35 projektov, a z ich obsahu vyplýva, že výskum sa posúva do oblasti riešenia kríz všeobecne, nielen kríz z teroristických aktov.

V ďalšom sme urobili v **prílohe 1** prehľad účastí prvých 45 projektov z 1. fázy do 1. 6. 2009. Najväčšie počty účastí majú krajiny s najväčším vedeckým potenciálom, ako Nemecko, UK, Francúzsko, ale krok s nimi držia Taliansko a Španielsko, ktoré majú s terorizmom zlé skúsenosti.

Z krajín V4 je poradie Poľsko 16 účastí, Maďarsko 8, ČR 8, SR 6. Pozícia Slovenska je vzhľadom na financovanie vedy a veľkosť VaV potenciálu dobrá. Z 38 krajín je Slovensko na 21 – 22 mieste spolu s Estónskom.

Riešenie témy Bezpečnosť v 7. RP zhodnotila Poradná skupina pre bezpečnosť EK - SecAG [14] k júnu 2011. Z hľadiska vedeckých disciplín konštatuje dominovanie fyziky, elektroniky, inžinierskych vied a IKT,

slušné zapojenie chémie a biovied a zaostávanie lekárskejších a spoločenských vied, ktoré pritom majú veľký význam pre manažment kríz a zotavenie po katastrofe.

Významnou aktivitou v programe bude v ďalšom štandardizácia [15]. V bezpečnostnom výskume a v praxi je to vzhľadom na operovanie v európskom priestore prvoradý predpoklad funkčnosti systémov. Ide najmä o tento program štandardizácie.

- Štandardy technickej interoperability, výmena informácií medzi bezpečnostnými systémami a zariadeniami,
- Syntaxové štandardy, formáty dát, kódovanie, podávanie správ,
- Sémantické štandardy, ktoré zabezpečia pochopenie vymieňaných informácií,
- Štandardy organizačnej interoperability, protokoly, smernice harmonizujúce operovanie voči verejnosti a privátnemu sektoru.

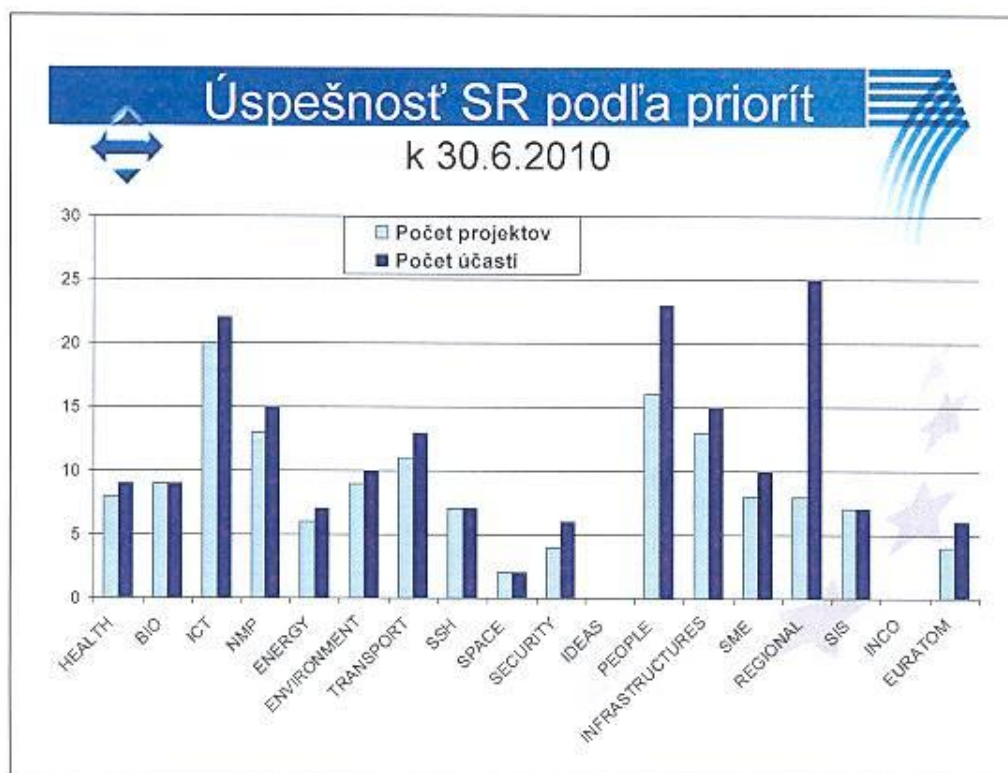
Úloha jazyka a jazykovedy je zrejmá. V medzinárodnej leteckej doprave sa krízové situácie zvládajú pomerne dobre vďaka tomu, že piloti a letecký personál hovoria anglicky.

Pozrime sa ešte aké témy sa navrhli do poslednej výzvy v Bezpečnosti v 7. RP, teda do pracovného balíka WP 13. V zozname rezonujú: kybernetická odolnosť, kybernetická kriminalita, elektromagnetické útoky (spoločnosť je pri výpadku počítačov alebo sietí paralyzovaná), vyčerpávanie zdrojov a klimatická zmena, manažment imigrantov, identifikácia zlodejov, pašerákov, boj s požiarmi a povodňami, sociálna súdržnosť **a aj narušená dôvera k politikom**. Sú tu aj klasické témy identifikácie zbraní a výbušnín, energetickej a dopravenej bezpečnosti, mapovanie teroristických sietí, identifikácie skrytých osôb vrátane domáceho európskeho pravicového terorizmu a jeho väzby na ekonomickú krízu, ďalej ekonomické a fiškálne nástroje, nové formy poistenia, vydávanie katastrofických obligácií [16] (*cat-bonds*, obligácie prinesú investorovi zisk, pokiaľ nedôjde ku katastrofe. Ak k nej dôjde, príde o úrok, príp. časť základiny).

Príklady riešených projektov nájdeme v [16a].

7. Účasť Slovenska v téme 10 Bezpečnosť bloku Kooperácia v 7. RP

Z kap. 5 je jasné, že ako obvykle, politická sféra rieši operatívu a nezaobrá sa víziou a stratégiou krajiny. Vo vzťahu k programu Bezpečnosť je však málo aktívna aj naša vedecká a technická komunita. Počet projektov, do ktorých je Slovensko zapojené, je uvedený v **prílohe 2**. Sú uvedené za obdobie prvých troch fáz Tab. 2 a dovtedy ich bolo 8. V posudzovaní je ďalších 9 projektov. Napriek tomu podľa hodnotenia APVV [17] bola téma Bezpečnosť v rámci Slovenska v júni 2010 druhá najúspešnejšia, ako to vyplýva z nasledujúcich obrázkov. Svedčí to o celkovej malej aktivite SR ale aj SAV v 7. RP, ktorá je menšia ako v 6. RP, čo sa vysvetľuje prednostnou orientáciou riešiteľov na štrukturálne fondy EK.

Úspešnosť SR v 7. RP v počte projektov podľa priorít.

Úspešnosť SR v 7. RP v objeme prostriedkov podľa priorít.

Uveďme ešte, aké námety do témy Bezpečnosť navrhovala slovenská výskumná a aplikačná obec:

- Zdroje a prostriedky krízového manažmentu.
- Mapy geografických rizík.
- Mapovanie kriminality nástrojmi GIS.
- GIS v kontexte zvyšovania bezpečnosti ľudí v Schengenskom priestore.
- Kyberkriminalita a súkromie.

Prvé dve témy navrhla Žilinská univerzita, druhé dve VŠ bezpečnostného manažmentu v Košiciach, poslednú Ardaco, a.s.

8. Anamnéza a diagnóza terorizmu

Veľkou výzvou súčasnej spoločnosti v oblasti bezpečnosti je samovražedný terorizmus [18]. Je to lacná a efektívna zbraň politicky motivovaného útoku namiereného proti nevojenským cieľom. Má dlhodobé, historické tradície.

Samovražedný terorizmus, aj keď proti vojenským cieľom, predstavujú japonskí kamikadze. Dnes ho vnímame najmä v súvislosti s islamským náboženským fanatizmom. Jeho ohniskami sú Palestína, Irak, Afganistan a i.

Zastaviť samovražedných útočníkov technickými prostriedkami je skoro nemožné, resp. veľmi nákladné. Preto sa pozornosť venuje výskumu náboru teroristov a spôsobu formovania ich lojality metódami skupinového nátlaku. Prekaziť nábor je optimálne, ale nie triviálne riešenie. Proti terorizmu nemožno použiť zbrane hromadného nasadenia. Ukončiť okupačné režimy a vzdať sa tradičnej západnej dominancie naráža na zabehnuté ekonomické modely aj obavu, že ústup by sa považoval za triumf terorizmu, čo by viedlo k jeho množeniu.

Prieskumy ukazujú, že teroristami sa nestávajú ľudia, ktorí sú na pokraji spoločnosti, ako sa sprvu myslelo. Naopak, patria do štandardnej distribúcie ako z hľadiska vzdelania tak aj spoločensko-ekonomického statusu. (Keby nemali čo stratiť, ich obeta by bola márna.)

Podobné závery, vyplynuli už zo Sevillekého vyhlásenia k násiliu z r. 1986 akceptovaného r. 1989 Generálnou konferenciou UNESCO, kde sa vyvracia mýtus, že ľudské sklony k agresii robia vojny a násilie nevyhnutnými. Významné sú vzdelanie a prevencia. V októbri 2011 sa konala 33. konferencia CICA v spolupráci s Pugwashským hnutím. Na základe nových poznatkov deklarovala, že agresivita nie je biologicky podmienená, ale súvisí so socio-kultúrnymi faktormi [19].

Pre pochopenie špecifik Islamu možno odkázať na Ref. [20] Dnes 1,5 mld. Moslimov tvorí 22 % svetovej populácie. Koncom storočia by mali dosiahnuť 50 %, lebo ich nativita je 2x väčšia ako u budhistov, kresťanov a hindov.

Pohľad do zákulisia samovražedného terorizmu poskytuje publikácia [20a], kap. 2, *Prečo by si samovražední bombovní atentátnici mali kupovať životnú poisťku?*

Citované štatistické údaje hovoria, že 60 % atentátnikov malo vyššie ako stredoškolské vzdelanie. Terorizmus je občianska angažovanosť. Teroristi patria do skupiny občanov, ktorí chodia voliť. Cieľom teroru nie je bezprostredne zabíjať ale vyvolať strach. Okrem škody z aktu nasleduje spravidla indukovaný efekt, ako napr. zmenšenie počtu cestujúcich lietadlami a orientácia na v podstate nebezpečnejšiu automobilovú dopravu.

Útok 11. 9. 2011 bol poučný v tom, že zdravotníctvo USA napriek veľkým vkladom do tohto rezortu (16 % HDP) nedokázalo pripravenosť na krízové situácie. Ako úzke miesta

sa identifikovali malé príjazdové priestory pre sanitky, zle navrhnuté rampy, malá kapacita výťahov, absencia heliportov, cirkulácia toho istého vzduchu v celej nemocnici, priestory pre pacientov oddelené iba závesmi, nečitateľnosť rukopisných receptov, nedostatočné pamäťové kapacity počítačov na uloženie snímok, pomalosť počítačov a i.

Na identifikáciu potenciálnych teroristov dobre slúžia údaje o účtoch a finančných operáciách, ak sú dostupné. V cit. knihe sa poznatky zovšeobecnilo takto: terorista

- otvára účty spravidla vkladom v hotovosti,
- uprednostňuje veľkú banku,
- ako adresu uvádza P. O. Box,
- operácie robí pod limitom a v malých sumách,
- vklady a výbery nie sú pravidelné,
- nemá sporiaci účet,
- nevypisuje šeky,
- neuzatvára životnú poisťku.

Aplikovanie takejto analýzy v jednom konkrétnom prípade vytipovalo 30 podozrivých, z nich 5 boli naozaj identifikovaní ako zapletení do teroristických aktivít.

9. Iné ohrozenia civilnej bezpečnosti

Ako bolo povedané, medzinárodnú bezpečnosť zhoršuje progres klimatickej zmeny. Hovorí o tom dokument [21]. Bezpečnostná rada OSN diskutuje o tejto téme od r. 2007. Riziká zvyšovania teploty o 2 °C nad predindustriálnu hladinu prináša ohrozenia a politickú, humanitárnu aj bezpečnostnú nestabilitu. Konkrétne riziká sú

- redukcia poľnohospodárskej pôdy,
- záplavy,
- suchá,
- hurikány,
- pokles disponibilnej pitnej vody o 30 % v určitých oblastiach.

Z toho rezultujú demografické tlaky a imigračné toky do Európy,

etnická radikalizácia a i. Osobitne bude postihnutá Afrika, Čína, India, Stredný východ, Karibská oblasť a stredná Amerika. V južnej Ázii bude postihnutých okolo 1 mld. ľudí.

10. Odporúčania pre Slovensko

Pri formovaní programu v prioritě Bezpečnosť pre Horizon 2020 treba presadzovať zo strany SR okrem iných aktuálnych tém aj tému spoločenskovedného výskumu samovražedného terorizmu. Informačné portály poskytujú pre výskum dostatok východiskových podkladov.

Pozíciu Slovenska z hľadiska bezpečnosti treba vidieť v zornom uhle krajiny, ktorá

- je na periférii EÚ,
- občas vysiela vojenské kontingenty do problémových oblastí sveta,
- disponuje veľkými zásobami pitnej vody, a i.

Štúdiá priniesla argumenty, ktoré sa v nasledujúcej etape rozšíria a ktoré demonštrujú potrebu dávať komplexnú civilnú bezpečnosti na vedomie politickej aj spoločenskej sfére. Za tým účelom možno analyzovať aj prínosy riešenia jednotlivých výskumných projektov v téme 10 Bezpečnosť 7. RP a dať ich do pozornosti príslušných ministerstiev.

11. Plán činnosti na rok 2012 resp. 2013

12.1. Seminár CE CESTA k vypracovanej štúdii,

12.2. Oslovenie novej vlády SR pri tvorbe jej programového vyhlásenia, 2012, s problematikou civilnej bezpečnosti,

12.3. Sledovanie programu Horizon 2020 pri jeho dotváraní z hľadiska civilnej bezpečnosti,

12.4. Skompletovanie analýzy riešených projektov 7. RP v téme Bezpečnosť, 2., 3. resp. 4. fáza,

12.5. Komparatívna analýza legislatívneho stavu SR v oblasti civilnej bezpečnosti, námety na doplnenie, koncepcia posilnenia práva – law enforcement – a forenzných aktivít,

12.6. Iniciácia angažovanosti Slovenska v JRC EK,

12.7. Sledovanie environmentálnych hrozieb pre bezpečnosť,

12.8. Zhrnutie poznatkov z monografie E. Souleimanov, Terorismus, SocioLOGické Nakl., Praha 2010,

12.9. Zhrnutie poznatkov z publikácií Panoráma globálneho bezpečnostného prostredia MO SR vo vzťahu k civilnej bezpečnosti.

12.10 Sledovanie konferencií v oblasti bezpečnosti.

PodĎakovanie

Projekt Centra excelentnosti SAV CESTA

Prognostický ústav SAV

Generálne riaditeľstvo pre podnikanie a priemysel EK

APVV SR

Doc. L. Novák, CSc, Žilinská univerzita v Žiline

Ing. L. Hluchý, CSc, Ústav informatiky SAV, Bratislava

Ing. M. Konečný, ARDACO a.s.

Literatúra

- [1] P. Johnson, Dejiny 20. stololetí, Rozmluvy, Praha 1991, 845 s., ISBN 80-85336-0-3.
- [1a] S. Singh, M. Singh, Explosives detection systems (EDS) for aviation security, Signal processing, 83, 2003, 31 – 55.
- [2] Research for a Secure Europe, Report of the Group of Personalities in the field of Security Research, Office of Publ. of EC 2004, ISBN 12-894-6611-1.
- [3] Phys. Today, apríl 2002, p 30 – 36.
- [4] The European Union Counter-Terrorism Strategy, Council of Europe, nov. 2005, 14469/4/05.
- [5] Meeting the Challenge, ESRAB Report, Sept. 2006, EC 2006, ISBN92-79-01709-8.
- [6] Ex post Evaluation of the Preparatory Action on Security Research, Centre for Strategy&Evaluation Services, Sevenoaks, Kent, UK, January 2011.
- [7] JRC Annual Report 2007, EC 2008, ISBN 978 92 79 08578 9.
- [8] JRC Annual Report 2009, EU 2010, ISBN 978 92 79 14655 8.
- [9] ESRIF Final Report, December 2009, ISBN 978 92 79 13025 0.
- [10] Communication from the Commission, COM 2010 position to 2007/511 ESRIF establishment.
- [11] Implications of EU policies on defence issues, EDA Document No. 2011/25, May 2011.
- [12] Research Programme on Societal Security and RISK – SAMRISK, Res. Council of Norway, 07 Gruppen AS, June 2011, ISBN 978-82-12-02923-1.
- [12a] E. Čerňanská, Príprava detí na zvládnutie krízových situácií, Katedra krízového manažmentu, FŠI ŽU, Žilina, 2007.
- [13] Investing into security research for the benefits of European citizens, EC, sept. 2011, ISBN 978-92-79-20423-4.
- [14] A. Sleight, rapporteur, FP7 Security Advisory Group, July 2011, EC Brussels.
- [15] Note on standardization activities, DG Entr., Directorate H: Space, Security and GMES, 15th Sept. 2010.
- [16] V. Cardenas, Fiscal planning for extreme events, options, IIASA, winter 2011/12, p. 8.
- [16a] Research EU, Focus, No 7, August 2010.
- [17] T. Šipošová, Slovensko v 7. RP rečou čísel, APVV, jún 2010.
- [18] S. Atran, Genesis of suicide terrorism, Science, 299, No. 5612, p. 1534 – 1539.

[19] www.ucm.es/info/aggression/aggression).

[20] P. Hammond, Slavery, Terrorism and Islam, internet.

[20a] S. D. Levitt, S. J. Dubner, SuperFreakonomics, INAQUE.SK, Bratislava 2011, 287 s.

[21]. Climate change and international security, Paper from the high Representative and the EC to the European Council, 10.2860/50106, ISBN 978 92 824 2334 9 1.

Zoznam použitých skratiek a akronymov

CBRNE	Chemical, biological, radiological, nuclear and explosive weapons, threats Chemické, biologické, rádiologické, jadrové a explozívne zbrane, ohrozenia
CIRCA	Server na ktorom EK vystavuje dokumenty o civilnej bezpečnosti
CSF	Common Strategic Framework Spoločný strategický rámec
DG ENTR	Directorate-General for Enterprise and Industry Generálne riaditeľstvo pre podnikanie a priemysel
	Directorate H: Space, Security and GMES Riaditeľstvo H: Kozmos, bezpečnosť a
GMES	Global Monitoring for Environment and Security
DG HOME	Directorate-General for Home Affairs Generálne riaditeľstvo pre vnútorné záležitosti
DG RI	Directorate-General for Research and Innovations Generálne riaditeľstvo pre výskum a inovácie
EDA	European Defence Agency Európska obranná agentúra
EDC	European Defence Conference Európska konferencia o obrane
ERC	European Research Council Európska výskumná rada ³
GMES and Security	Global Monitoring for Environment and Security
	Globálne monitorovanie pre životné prostredie a bezpečnosť
Horizon 2020	Integrovaný program výskumu EÚ na roky 2014 – 2020, ktorý subsumuje 8. RP, program CIP a i.
IPR	Intellectual Property Rights Práva duševného vlastníctva

ESA	European Space Agency Európska kozmická agentúra
ESRAB	European Security Research and Advisory Board Európsky poradný orgán pre výskum v bezpečnosti
ESRIF	European Security Research and Innovation Forum Európske fórum pre bezpečnostný výskum a inovácie
FRONTEX	European Agency for the Management of Operational Collaboration at the External Borders Európska agentúra pre manažment operačnej spolupráce na externých hraniciach
NEMA	National Emergency Management Národné manažovanie v ohrození
PASR	Preparatory Action for Security Research Prípravná akcia na bezpečnostný výskum
PC	Program Committee Programový výbor témy 7. RP.
PCP, PCV	Pre-Commercial Procurements, Pre-Commercial Validation Predkomerčné obstarávanie
	Predkomerčné zhodnocovanie
REA	Research Executive Agency Výkonná agentúra pre výskum
SecAG	Security Advisory Group Poradná skupina pre bezpečnosť
SDA	Security&Defence Agenda Bezpečnostná a obranná agenda
SME	Small and Medium Enterprises Malé a stredné podniky
SRC	Security Research Conference Konferencia o výskume pre bezpečnosť

Príloha 1

Štatistika 45 projektov prvej fázy do 1. 6. 2009 témy 10, Bezpečnosť 7. RP podľa krajín, počet koordinácií a účastí. Koordinácia je započítaná aj ako jedna účasť

Belgicko	2	18
Bulharsko		5
Cyprus		2
Čierna Hora		1
ČR		8
Dánsko		8
Estónsko		6
Fínsko	3	21
Francúzsko	8	47
Grécko	1	15
Holandsko	1	21
Chorvátsko		4
Írsko		5
Izrael	4	9
Juhoafr. rep.		1
Litva		2
Lotyšsko		4
Luxembursko		2
Maďarsko	1	8
Malta		4
Nemecko	3	41
Nórsko	1	17
Palestínske teritórium		1
Poľsko	2	16
Portugalsko		10
Rakúsko	2	19
Rumunsko		8
Slovensko		6
Slovinsko		5
Španielsko	3	43
Švajčiarsko		4
Švédsko	4	23
Taliansko	3	44
Turecko		7
UK	7	44
Ukrajina		2
USA		1
EK, JCR		4
Spolu		45

Z 38 krajín – je Slovensko na 21 až 22 pozícii spolu s Estónskom

Projekty tematicky

Detekcia, senzory	5
Ekonómia	1
Etika, chovanie	3
Hranice	1
Hromadná doprava	1
IKT, monitoring	12
Komunikácia	3
Koordinácia, kooperácia	5
Manažment	2
Mestá	1
Odpoveď na hrozby	1
Prognózy	3
Softvér	1
Stratégie	2
Vzdelávanie	1
Zdravie, dekontaminácia	3
Spolu	45

Príloha 2

Projekty s účasťou SR v téme Bezpečnosť do 1. 5. 2011.

EU SEC II Coordinating National Research Programmes and Policies on Security at Major Events in Europe

Koord. Taliansko, F. Cappé

2,5 mil. €, príspevok EU 2,5 mil. €

1. 1. 2008 - 30. 6. 2011

SR MV SR, N. Pätoprstá

INDECT Intelligent Information System Supporting Observation, Searching and Detection of Security of Citizen in Urban Environment

Koord. Poľsko, A. Dziech

14,8 mil. €, EU príspevok 10,9 mil €

1. 1. 2009 – 31. 12. 2013

SR TU Košice, K. Tomkova

SECRICOM Seamless Communication for Crisis

Koord. UK, J. Stoodley

12,5 mil. €, príspevok EU 8,6 mil. €

1. 9. 2008 – 30. 4. 2012

SR

Smartrends, s.r.o. I. Kočíš

Ardaco, a.s. M. Konečný

UI SAV, L. Hluchý

SEREN Security Research NCP Network Phase 1

Koord. Francúzsko, C. Daumas

743 tis. €, EU príspevok 558 tis. €

1. 2. 2008 – 31. 7. 2009

SR APVV, P. Beňo

SEREN 2 Security Research NCP Network Phase 2

Koord. Rumunsko, A. L. Racheru

1,8 mil. €, EU príspevok 1,5 mil. €

24 mes.

SR Žilinská univerzita v Žiline

PROTECTRAIL The Railway-Industry Partnership for Integrated Security of Rail Transport

Koord. Taliansko, V. Siciliano,

21,7 mil. €, EU príspevok 13,1 mil. €

1. 8. 2010 – 1. 2. 2014

SR Železničná spoločnosť Slovensko.

SALIENT Selective Antibodies Limited Immuno Assay Novel Technology

Koord. UK, C. Self

4,5 mil. . €, EU príspevok 3,4 mil. . €

1. 9. 2010 – 1. 9. 2013

SR Žilinská univerzita v Žiline

SMART Scalable Measures for Automated Recognition Technology

Koord. UK, J. Cannataci,

4,2 mil. €, EU príspevok 3,4 mil. €

1. 6. 2011 – 1. 6. 2014

SR Univerzita Komenského v Bratislave

Projekty s účasťou SR v téme Bezpečnosť v rokovaní.

RESPECT Rules, Expectations&Security through Privacy Enhanced Convenient Technologies

Koord. Holandsko

1,2 mil. €, EU príspevok 1,1 mil. €

SR Univerzita Komenského

AgInFiRe Open Agent-based Interoperability Platform for First Responders

Koord. Slovensko, L. Hluchý

SR

Ústav informatiky SAV, L. Hluchý

Ardaco a.s. M. Konečný

CleanLand Clearance of Large Areas from Mines

Koord. UK, Kingston Univ.

Ústav informatiky SAV, S. Havlík

SAVELEC Safe Control of Non-Cooperative Vehicles through Electromagnetic Means

Koord. Španielsko

4,3 mil. €, EU príspevok 3,3 mil. €

SR Akadémia ozbrojených síl

CATO CBRN Crisis Management – Architecture, Technologies and Operational Procedures

Koord. Írsko

14,2 mil. €, EU príspevok 10,3 mil. €

SR VUJE a.s. Jaslovské Bohunice

FREESIC Free Secure Interoperable Communications

Koord. Slovensko

4,3 mil. €, EU príspevok 3,3 mil. €

SR

Ardaco a.s., M. Konečný

Národný bezpečnostný úrad SR

World Consult a.s.

SOME4S Social Media for Security

Koord. Slovensko

Ardaco a.s., M. Konečný

SHARE-IT Shared Harmonisation and Requirements Evaluation of Interoperability Technologies

Koord. UK

Ardaco a.s., M. Konečný

PISTIS Portable Item for Security and Trust in Mobile Systems

Koord. Rakúsko

Ardaco a.s., M. Konečný

VIDOCQ Viable Cross-Domain Acquisition and Management of Cyber and Physical Security Events and Information

Koord. Španielsko

Ardaco a.s., M. Konečný

STABLE

Koord. Cassidian

UI SAV, L. Hluchý

TrustinCloud

Koord. L. Hluchý

UI SAV

Príloha 3 Ilustračné snímky

Ilustrácia k projektu Secricom, Seamless Communication for Crisis, účasť Smartrends, s.r.o., Ardaco, a.s., Ústav informatiky SAV.

Ilustrácia k projektu PROTECTRAIL The Railway-Industry Partnership for Integrated Security of Rail Transport, účasť Železničná spoločnosť Slovenska.